

Bir masal büyüünde

'Sus Barbatus!' bir destan mı, masal mı, bir gerçekliğin yansıması mı; hepsine evet... Ama hepsinden önemlisi doğa ile birlikte dilin de bir kahraman olduğu çok güçlü bir modern roman

MUALLA UÇMANER

Faruk Duman edebiyatının en belirgin ve kendine has özelliklerinden biri, yazı yolculuğunun başından beri en önemli yol arkadaşı olan doğaydı hep. Duman'ın kaleminden çıkanlar doğanın hamuruyla yoğurulup geldi okurlarının karşısına. Doğa hiçbir zaman salt bir yazı malzemesinden ya da arka plandan ibaret kalmadı Duman'da. Hatta tam aksine kaleminden çıkanların ruhunu meydana getirdi. Yazdıklarında, başkahramanlarının yanında bir başka kahraman, kimi zaman ise başkahraman gibi bir kahramandı. Bu nedenle de her şeyden önce bir 'karakter' sahibiydi. Metnin ruhuna üflediği kadar metnin içinde kendi karakteriyle de dolaşabiliyordu.

Faruk Duman külliyatı içinde bunun en güzel örneklerinden birini ise bundan çok da uzun sayılmayacak bir süre önce, 2018'de yayımlanan 'Sus Barbatus!'ta görmüştük. Duman romanında 1979'un kara kışının zorlu şartları altında geçen ve ülkeyi 1980'de gerçekleştirecek, toplumu derinden bölecek darbeye gidecek yola uzanan bir hikâyeyle buluşturmıştu bizi.

DİLE GELMİŞ KİŞ

Ülkenin kuzeydoğusundaki Ç. ilçesinin bir köyünden, Kenan ile karısı Zeynep'in yaşadıkları üzerinden yapmıştı bunu Duman. Açlık dahil doğanın tüm zorlu şartlarıyla mücadele hâlindeydi romanın kahramanları fakat hayatları Kenan'ın kahvede bir sohbetle kulak misafiri olmasıyla değişmişti. En azından bir umut belirmişti... Kenan büyük bir domuz avlarsa yabancılarla hizmet veren otel ve restoranlara satabileceği fikriyle harekete geçmişti. Kenan acımasız hava koşullarını umursamadan ormana gidip çok iri bir domuz vurmuştu; 'Sus Barbatus' türü bir domuz. Ancak o hava şartlarında vurduğu domuzu köye götürmesi imkânsızdı. Kenan'ı donmaktan kurtaran, ormandaki sığınaklarda saklanan solcu gençler olmuştu. Bu arada köyün solcu gençlerinden Faruk da jandarma tarafından vurulmuştu. Böylelikle Faruk Duman'ın romanı siyasi anlamda okuruna göstermek istediklerini de sergilemeye başlamıştı. Tüm bunlar ise dile gelmiş bir kış mevsiminin içinde, o canlı kışın içinde aynı canlılıkla dolaşan canlılarıyla ama en çok da bir domuz ruhunun gölgesi altında gerçekleşmişti.

Faruk Duman'ın romanı yayımlandığı andan itibaren üzerine çokça konuşulmuş, daha aynı yıl Orhan Kemal Roman Armağanı ve Cevdet Kudret Roman Ödülü'ne değer görülmüştü. Edebi-

yatımızın yüz akı romanlarından biri olduğunu daha yayımlanır yayımlanmaz göstermişti.

Fakat kimsenin aklında Faruk Duman'ın 'Sus Barbatus! 2' ile okurlarının karşısına tekrar çıkacağına dair bir öngörüsü yoktu. Duman dahil kimse romanın ikinci cildinin geleceğini düşünmemişti. Şimdi Yapı Kredi Yayınları tarafından kitapçı raflarına çıkarılan roman, bu 'doğa macerası'nı bir adım ötesine taşıyor.

KIŞTAN BAHARA DÖNÜŞ

'Sus Barbatus!'un ikinci cildinde mevsim bu kez kıştan bahara dönüyor. Kara kış manzaralarının yerini yemyeşil bir doğa kaplıyor. Bu kez romana ruhunu üfleyen kış değil bahar oluyor. Kenan'ın vurduğu domuzun ruhu ise hâlâ romanın, dolayısıyla Türkiye'nin üzerinde dolaşmaya devam ediyor. 1980'e yani darbeye giden kapı biraz daha aralanıyor. Dönem toplumsal ve siyasi anlamda rengini biraz daha koyulaştırırken, kahramanlarımız ise yaşamın içinde devinmeye, mücadelelerine ise kaldıkları yerden aynen başlıyorlar. Faruk Duman'ın ilk romanında kurduğu muhteşem dil

dünyası da tüm ihtişamını aynen koruyor.

Faruk Duman'ın Türkçenin şahikalarında gezindiği, kendi yazın macerasının da dilsel anlamda bir bakıma özeti niteliğinde kurduğu bir roman dizisine dönüştü 'Sus Barbatus!' böylelikle. Romanın malzemesi hâlihazırda zaten dildir, dolayısıyla bir metne 'dil romanı' demek ne derece doğru olur bilinmez ama böyle bir kavram varsa bunun için tıka basa dolduracak bir roman dizisi

'Sus Barbatus!'. Bir masal büyüünde, bir destan büyüklüğünde, bir belgesel gerçekliğinde yoğrulmuş bir hikâyeye. Faruk Duman'ın buradaki marifeti ise tüm bu farklı uçları bir modern roman hâline getirebilmesinde yatıyor.

'Sus Barbatus!' bir destan mı, masal mı, bir gerçekliğin yansıması mı; hepsine evet...

Ama hepsinden önemlisi doğayla birlikte dilin de bir kahraman olduğu çok güçlü bir modern roman. Faruk Duman olmadan Modern Türk Edebiyatı tarihinin anlatılamayacağı gibi, 'Sus Barbatus!' olmadan da Faruk Duman'ın anlatılamayacağı denli güçlü hem de. Okurlar da 'Sus Barbatus!'un dünyasına girmeden Türk edebiyatının önemli bir parçasından mahrum kalacak artık; bu kesin...

Üstelik hikâyeye devam ediyor, edecek. Duman bu kez üçüncü cildin haberini verdi. Bu kez de mevsim bahardan yazıya geçecek, darbe rüzgârları iyiden iyiye esmeye başlayacak.

